

A Bükki Emlőstani Kutatócsoport Egyesület bemutatása

A Bükki Emlőstani Kutatócsoport Egyesület 1991-ben jött létre az Egerben és a környékén lakó fiatal kutatókból és emlőstan iránt érdeklődő emberekből. Egyesületünk hivatalos bejegyzése 2001-ben történt meg, 2005-ben kiemelkedően közhasznú minősítést szereztünk. Kutatócsoportunk alapvető célja a kutatási területen élő emlősök elsősorban kismemlősök kutatása, az itt található emlőstani értékek felderítése és védelme.

Fő tevékenységi köreink, programjaink a következők:

Denevérek kutatása és védelme

Csíkos szöcskegér fajmegőrzési program

Pelék kutatása és védelme a Bükkben

Működési területünk magva a Bükk-hegység, de kutatómunkánk kiterjed a Borsodi-Mezőség, a Mátra, a Heves-Borsodi-dombság, a Kiskunság, a Karancs és a Medves területére is. Szervezetünk kis taglétszámú regionális egyesület, amelynek erőssége az igen aktív tagság, természetvédelmi problémák jelentkezése esetén való gyors és eredményes fellépés, valamint a tagok rendszeres munkájával megvalósuló monitorozó jellegű vizsgálatok. Egyesületünk munkáját a tagság és számos önkéntes, valamint egyetemi szakdolgozó látja el. A kutatás mellett környezeti neveléssel és ismeretterjesztéssel is foglalkozunk. Természetvédelmi táborokat tíz éve szervezünk a Bükkben és a Borsodi-Mezőségen.

Denevérkutatás és védelem

Erdőlakó denevérek védelme

Az erdőlakó denevérfajok erdeink odvas fáiban találnak búvóhelyet, a nyár folyamán itt hozzák világra kölykeiket és több faj faodvakban tel el. 1994 óta végzünk erdőlakó denevérekkel kapcsolatos kutatást. Kutatómunkánk a Bükk, Mátra, Heves-Borsodi-dombság, Karancs és Medves területeit érinti. Eddig közel 400 éjszaka végeztünk adatgyűjtést, több mint 40 mintavételi helyen. Munkánk során az összes hazai erdőlakó denevérfaj előkerült a területről, több veszélyeztetett faj szaporodó kolóniájának jelenléte is bizonyítottá vált. Az igen ritka óriás-koraidenevér kolóniáit rádiótelemetriai módszerrel is sikerült lokalizálni. Sajnos az erdészeti munkák során sok denevér pusztul el, illetve veszti el élőhelyét. A rögzített elterjedési adatok lehetőséget nyújtanak a fajok élőhelyigényének megismerésére és védelmi programok kidolgozására. A jövőben szeretnénk több veszélyeztetett faj jelentős szaporodó-kolóniájának pontos helyét meghatározni rádiótelemetriai vizsgálatokkal, valamint újabb mintavételi helyek kijelölésével az eddig feltáratlan területeket felmérni.

Egy nemrégiben leírt faj, a nimfádenevér (*Myotis alcathoe*)

Földalatti objektumokban (barlang, bánya, pince) élő denevérek védelme

A földalatti üregek a denevérek életében a téli időszakban a legfontosabbak. Állandó hőmérsékeltük és páratartalmuk miatt sok, nyáron faodúban és padláson tartózkodó denevér is ide húzódik telelni. Közel 30 különböző földalatti objektumban vizsgáltunk denevéreket. A kutatómunka során több barlangban ill. pincében találtunk jelentős denevérállományt. A felderített értékes élőhelyeket rendszeresen ellenőrizzük az országos denevérmonitorozó program keretein belül és újabb élőhelyek átvizsgálását is tervbe vettük.

Legnagyobb denevérfajunk az igen ritka óriás-koraidenevér (*Nyctalus lasiopterus*), 2007-ben az év denevére

Épületlakó denevérek védelme

Számos denevérfaj kedveli az emberi építmények sötét padlásterzeit, ahol tavasztól a nyár végéig búvóhelyet találnak. Kiemelt fontosságú kolóniáik felderítése és védelme, hiszen az emberi zavarásra igen érzékenyek, különösen a kölyöknevelés időszakában. Egyesületünk évek óta részt vesz az országos denevérmonitorozó programban, mely során értékes épületlakó denevérkolóniák rendszeres ellenőrzése valósul meg Magyarországon

Csíkos szöcskegér fajmegőrzési program

Egyesületünk foglalkozik a fokozottan védett, az Élőhely Direktívában és a Berni Egyezményben szereplő csíkos szöcskegér (*Sicista subtilis trizona*) kutatásával, védelmének kidolgozásával. A kutatás egyik nagy eredményeként 2006-ban sikerült élő egyedeket fognunk, amelyre utoljára 1926-ban volt példa. Tekintve, hogy élő példány 80 éve nem került elő, az egyedek által kedvelt élőhelyek típusát sem ismertük. Ma már ez sem titok, a szöcskegér a útszéli bogáncsos gyomtársulásban érzi magát a legjobban. Bagolyköpetekből az utóbbi 10 évben több mint 300 példányát mutattuk ki. Élvefogó csapdával 22 példányát fogtuk 2006-ban. Az utóbbi 5 évben rendszeresen végzünk köpetgyűjtést a Kiskunságon és a Hortobágyon is, azonban szöcskegér még nem került elő. Jelenleg készítjük el a faj magyarországi populációjának védelmét elősegítő akciótervet, amely a korábbi tervhez képest már konkrét cselekvési tervet is tartalmaz.

Az utóbbi 80 év első szöcskegére

Pelék kutatása és védeleme a Bükkben

A kutatás kezdeti lépéseiben indirekt módszereket alkalmaztunk: macskabagoly-költőládákat telepítettünk, és az összegyűjtött bagolyköpetek elemzésével próbáltuk megállapítani a peleállományok elhelyezkedését és az egyes fajok gyakoriságát. Az adatok szerint a Dél-Bükk tölgeseiben mindhárom faj, még a fokozottan védett erdei pele is gyakorta előfordul.

Erdei pele (*Dryomys nitidula*) mesterséges fészkekodúben

Az utóbbi években élvefogó csapdázással és odútelepek kialakításával pontosítjuk az ismereteket. A jelenlegi állapotok szerint három kvadrátra elosztva 130 műanyag odvat működtetünk és ellenőrzzük havonta a Dél-Bükkben.

Egyéb kutatásaink

Az eddigiekben leírt kutatások mellett Kelet-Magyarország kisemlős faunájának feltérképezése is céljaink között szerepel. Különösen fontos tartjuk a gyakori, de kevésbé ismert fajok, mint a kislábú erdeieger (*Apodemus uralensis*), vagy a güzü eger (*Mus spicilegus*) elterjedésének a pontos leírását. Mindemellett az erdeieger (*Sylvaemus* subgenus) három fajának, valamint a güzü-, és a házi eger morfológiai vizsgálatán is dolgozunk, amely munkának egyik kiemelt célja a fajok elkülönítése, egy rutin módszer összeállítása amellyel viszonylag könnyen elkülöníthetőek lesznek a szinte azonos méretű és alakú fajok.

Csíkos szőcske (*Saxista subtilis trizona*)

Pisze denevér (*Barbastella barbastellus*)

Az Egyesületünkhöz hasonló kis civil szervezeteknek sokat jelent az adózók által felajánlott 1%. Kérjük éljen az 1% felajánlásának lehetőségével! Amennyiben céljainkkal egyetért, támogassa Egyesületünket!

Adószámunk: 18583500-1-10

Telefon: 06-36-788 442

E-mail: info@beke.org.hu

Honlap: www.beke.org.hu

A kiadvány megjelenését az Eger Város - Civil Alap támogatta.

Szerkesztette: Cserkész Tamás

Írta és fényképezte: Cserkész Tamás és Estók Péter

Bükki Emlőstani
Kutatócsoport
Egyesület